

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ
ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້
ໂຄງການກະສິກໍາເພື່ອໂພຊະນາການ ໄລຍະ II

ຄູ່ມືແນະນຳເຕັກນິກການປູກ
ໜໍ່ຫຼອຍ

ກຸມພາ, 2025

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ

ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້

ໂຄງການກະສິກໍາເພື່ອໂພຊະນາການ ໄລຍະ II

ຄູ່ມືການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດແດງ)

ຂຽນ ແລະ ຮຽບຮຽນ:

ບັນຊາ ທໍາມະວົງ

ອອກແບບ ແລະ ຈັດໜ້າ:

ອານົງ ວິໄລວັນ

ກວດແກ້:

ສຸລິວົງ ໄຊຍະວົງ

ວົງວິໄລ ວົງຄໍາຊາວ

ກຸມພາ, 2025

2

ຂໍ້ແນະນຳ

ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ແມ່ນໄດ້ຜ່ານການທົບທວນບັນດາເອກະສານກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ຈາກບົດວາລະສານສາກົນ, ພາກພື້ນອາຊີປາຊີຟິກ, ປະເທດອ້ອມຂ້າງ, ຜົນຂະຫຍາຍ ມາຈາກກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ສະບັບປັບປຸງ 2019 ແລະ ເອກະສານຈາກບັນດາໂຄງການ ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆທີ່ໄດ້ດຳເນີນຜ່ານມາໃນ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ: ບົດຮຽນຈາກໂຄງການຜະລິດ ແລະ ເກັບກູ້ຫວາຍ ແລະ ໄມ້ປ່ອງແບບຍືນຍົງ, ໂຄງການກະສິກຳເພື່ອໂພສະນາການ ໄລຍະ 1 ແລະ ບັນດາປຶ້ມຄູ່ມືເຕັກນິກການປູກ, ການລ້ຽງ ແລະ ການອະນຸລັກ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແບບຍືນຍົງ ທີ່ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະ ສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຂຽນເປັນຄູ່ມືແນະນຳ ດ້ານເຕັກນິກຕ່າງໆ. ຄູ່ມືແນະນຳການວາງແຜນການຄຸ້ມຄອງປ່າໜ່ວຍ ແບບຍືນຍົງ ໄດ້ຖືກພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ມີຄວາມແທດເໝາະ ເພື່ອຕອບສະໜອງຈຸດປະສົງ ໃຫ້ແກ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈພ້ອມນຳໄປໃຊ້ໃຫ້ຖືກ ກັບຈຸດປະສົງການວາງແຜນປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ໄມ້ຫຼອຍໃຫ້ມີຄວາມ ຍືນຍົງ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບການວາງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງບ້ານ, ເມືອງ ແລະ ແຂວງ.

ສຳລັບຜູ້ຊົມໃຊ້ປຶ້ມຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສາມາດນຳໄປໃຊ້ ໄດ້ນັບຕັ້ງແຕ່ຂັ້ນສູນກາງລົງຮອດທ້ອງຖິ່ນເຊັ່ນ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ເປັນຜູ້ຂຽນຄູ່ມືແນະນຳ ແລະ ນຳໄປເຜີຍແຜ່ທາງດ້ານເຕັກນິກໃຫ້ ແກ່ພະນັກງານຂະແໜງປ່າໄມ້ແຂວງ, ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຜູ້ປະສານງານໂຄງການຂັ້ນເມືອງ ສາມາດນຳໄປຖ່າຍທອດໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນບ້ານ ເປົ້າໝາຍໂຄງການ.

ສາລະບານ

ໜ້າ

ຂໍ້ແນະນຳ	3
ສາລະບານ	4
ຄຳນຳ	6
1 ຈຸດປະສົງການຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ	8
2 ໄມ້ຫຼອຍ (ໜໍ່ໄມ້ຫຼອຍ)	8
2.1 ລັກສະນະພຶດສາດ	8
2.2 ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໃສເຂດກະຈາຍພັນປ່າໜໍ່ຫຼອຍ	8
2.3 ການນຳໃຊ້	8
2.3.1 ອາຫານ	8
2.3.2 ຄຸນຄ່າທາງໂພສະນາການ	8
2.3.3 ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ	9
3 ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ	9
3.1 ການສຳຫຼວດຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ	9
3.2 ການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ	11
3.3 ສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ	12
3.3.1 ກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ	12
3.3.2 ການປ້ອງກັນ ແລະ ຂັ້ນທະບຽນເຂດຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ 12	
3.3.3 ການຕະຫຼາດ ແລະ ການຊື້ຂາຍໜໍ່ຫຼອຍ	13
3.3.4 ການເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ຂົນສົ່ງໜໍ່ຫຼອຍ ຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ສົ່ງອອກ	13
3.3.5 ມາດຕະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	14
3.3.6 ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ ແລະ ຜູ້ມີຜົນງານ	14
3.3.7 ການແບ່ງປັນລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຄ່າປັບໄໝ	14
3.4 ຂະບວນການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ	15
3.5 ການສຳຫຼວດຕິດຕາມປະເມີນຜົນ	15
3.6 ຫຼັກການພື້ນຖານໃນການຂຽນບົດລາຍງານຂັ້ນບ້ານ	16
3.7 ແບບຟອມການຂຽນບົດລາຍງານສຳລັບບ້ານ	17
3.8 ການເກັບຮັກສາເອກະສານຕ່າງໆ	17
3.9 ແຜນກິດຈະກຳສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ	19
ສາລະບານຮູບ	
ຮູບ 01: ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ ພາຍໃນບ້ານ	11
ສາລະບານຕາຕະລາງ	
ຕາຕະລາງ 01: ແບບຟອມເກັບກຳຂໍ້ມູນການກວດກາລາດຕະເວນ ແລະ	

ຕິດຕາມປະເມີນ	17
ຕາຕະລາງ 02: ການເກັບຮັກສາເອກະສານ	18
ຕາຕະລາງ 03: ແຜນກິດຈະກຳ	19
ຕາຕະລາງ 04: ສັງລວມກິດຈະກຳທີ່ສຳຄັນໃນການຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງ ໄມ້ຫຼອຍ	22
ເອກະສານແນບທ້າຍ 01 ຮ່າງບົດລາຍງານກຸ່ມວດກາລາດຕະເວນ	23
ເອກະສານອ້າງອີງ	24

ຄຳນຳ

ໄມ້ປ່ອງມີບົດບາດສຳຄັນຫຼາຍຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍສະເພາະ ໃນປະເພດຊະນິດນີ້ນຳມາໃຊ້ປະຈຳວັນ ແລະ ມີຈຳນວນຫຼາຍກວ່າໝູ່ໃນກຸ່ມທີ່ຖືກ ເອີ້ນວ່າເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ. ໄມ້ປ່ອງ ຖືກນຳໃຊ້ໃນຫລາຍວິທີທາງ; ເຊັ່ນ: ການປຸກໄວ້ໃນ ສວນ ແລະ ປູກເປັນໄມ້ປະດັບ, ນຳໃຊ້ໜໍ່ໃໝ່ ແລະ ປ້ອງອ່ອນທີ່ເປັນອາຫານ, ກາບ ແຫ້ງນຳມາໃຊ້ປະໂຫຍດໃນການຫຸ້ມຫໍ່ (ອາຫານ), ໃບນຳມາຜະລິດເປັນສ່ວນປະສົມ ໃສ່ນຳອຸ່ນດື່ມ (ເປັນຊາໃບໄມ້ປ່ອງ), ສານສະກັດຈາກໄມ້ປ່ອງເປັນຂອງແຫຼວ ແລະ ເປັນ ຜະລິດຕະພັນປະຈຳວັນ (ເຄື່ອງສຳອາງ), ເຄື່ອງຫັດຖະກຳ ເປັນວັດສະດຸຕ່າງໆ ສຳລັບ ປຸກສ້າງເຮືອນ/ອາຄານ, ເຟີນິເຈີ, ວຽກງານພາຍໃນ, ໄມ້ຖ່, ໄມ້ປັ້ງ, ຫວດ, ຫັດຖະກຳ, ພາຊະນະບັນຈຸ, ບັງໃສ່ນຳ, ໄມ້ຄ້ອນ, ດ້າມເຄື່ອງມືໃຊ້ສອຍ ແລະ ເຄື່ອງດົນຕີພື້ນເມືອງ (Yuming et al. 2004).

ໄມ້ປ່ອງມີລັກສະນະພິເສດສະເພາະ ການຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ໄວ ຈາກການ ພັດທະນາລະບົບຂອງເຫງົ້າ (rhizome) ແລະ ມີຮາກຈຳນວນຫຼາຍ, ການເກີດຂອງໄມ້ ປ່ອງມີ 2 ລັກສະນະຄື: ເກີດເປັນສຸມ ແລະ ເກີດເປັນລຳດ່ຽວ. ໂດຍອີງໃສ່ລັກສະນະ ໂຄງປະກອບສ້າງ ຂອງເສັ້ນໄຍ ແລະ ຮູບຮ່າງພາຍນອກ ມີຄວາມເໝາະສົມໃນການນຳ ມາໃຊ້ປະໂຫຍດ ທາງສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດເປົ້າຢ່າງສູງ. ນອກຈາກການຂະຫຍາຍ ພັນດ້ວຍເຫງົ້າ ແລ້ວ ໄມ້ປ່ອງຍັງມີໂອກາດອອກດອກ ແລະ ໝາກອີກ (ເອີ້ນວ່າເປັນຂີ) ເມື່ອເຖິງຍາມເປັນຂີ ບາງຊະນິດອາດໃຊ້ເວລາແຕກຕ່າງກັນ 5 ເຖິງ 10 ປີ ຫຼື ອາດ 70 ຮອດ 100 ກວ່າ ປີ ແລະ ກໍ່ຈະຕາຍໝົດສຸມ ຫຼື ທັງໝົດໃນບໍລິເວນນັ້ນໆ ໝາກມັນກໍ່ ຈະແຜ່ກະຈາຍ ແລະ ເກີດເບ້ຍໃໝ່ ເຊິ່ງສາມາດ ນຳໄປກ້າ ຫຼື ປູກໄດ້ ໄມ້ປ່ອງເປັນໄມ້ ທີ່ປູກງ່າຍ ໃຫຍ່ໄວຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ ບໍ່ເລືອກດິນ ແລະ ເປັນພືດທີ່ ເໝາະສົມສຳ ວຽກງານປູກພື້ນຟູປ່າ, ອານຸລັກດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ.

ໄມ້ປ່ອງ ຖືກຈັດເຂົ້າໃນພືດຕະກຸນຫຍ້າ (POACEAE) ໃນຕະກຸນຍ່ອຍ ເຊິ່ງໃນ ທົ່ວໂລກ ມີຫຼາຍກວ່າ 123 ສະກຸນ ແລະ 1678 ຊະນິດ (<https://www.bambooinfo.in/species/bamboos-of-world.asp>), ຢູ່ອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ 45 ສະກຸນ ແລະ ມີ 750 ຊະນິດ (Dransfield 1980, 1998 et al. 2004); ຄາດວ່າຍັງມີອີກຫຼາຍຊະນິດທີ່ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຕີພິມ ແລະ ບໍ່ທັນຖືກຄົ້ນພົບ ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນຂົງເຂດ ອາຊີ ແລະ ແຫຼມ ອິດຈີນ. ການຈັດຈຳນວນແນກໄມ້ປ່ອງໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ລະໄລຍະແມ່ນໄດ້ພົບເຫັນໄມ້ ປ່ອງ 15 ສະກຸນ ແລະ 55 ຊະນິດ (ສຸນທອນ ເກດພັນ. 1994). ໄລຍະ ປີ 2020 ສຸນ ຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ ໄດ້ສຳຫຼວດໄມ້ປ່ອງ ໃນ 8 ແຂວງພາກເໜືອຂອງລາວ ພ້ອມກັບໄດ້ສັງ ລວມຈຳນວນຊະນິດໄມ້ປ່ອງໃນ ສປປ ລາວ ມາຮອດປະຈຸບັນ ແມ່ນມີຫລາຍກວ່າ 16 ສະກຸນ ແລະ 121 ຊະນິດ (ສິງກອນ ໄຊຍະລາດ. 2020). ຊະນິດໄມ້ປ່ອງທີ່ສາມາດສ້າງ ລາຍຮັບ ແລະ ເປັນອາຫານທາງດ້ານໂພຊະນາການແມ່ນມີຫຼາຍຊະນິດ.

ໄມ້ຫຼອຍ (ໜໍ່ໄມ້ຫຼອຍ) ແມ່ນໄມ້ປ່ອງທີ່ເກີດເປັນສຸມ ແລະ ມີລຳຕົ້ນຂະໜາດ ນ້ອຍ. ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ໄມ້ຫຼອຍເພື່ອຈັກສານເຮັດເຄື່ອງຫັດຖະກຳສຳ ລັບໃຊ້ພາຍໃນຄົວເຮືອນເຊັ່ນ: ກ້ານຍຸກວາດ, ກະຕ່າ, ກະບຸງ, ນອກຈາກນັ້ນ ແມ່ນ ນຳໃຊ້ໜໍ່ໄມ້ຫຼອຍ ເປັນອາຫານ ແລະ ຂາຍສ້າງລາຍຮັບແກ່ຄອບຄົວ. ສະນັ້ນ, ເຫັນ

ວ່າໄມ້ຫຼອຍ ສາມາດສ້າງເສດຖະກິດໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຕາມລະດູການ ແລະ ເປັນພື້ນຖານຈາກປ່າທີ່ມີທ່າແຮງສໍາລັບການປົກປັກຮັກສາ, ຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນໍາໃຊ້ແບບຍືນຍົງ.

1. ຈຸດປະສົງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ, ເປັນແຫຼ່ງອາຫານທຳມະຊາດຈາກປ່າໄມ້ ຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍບໍ່ບົກແຫ້ງ, ແນໃສ່ຮັບປະກັນໂພສະນາການທາງດ້ານອາຫານຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊຸມຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

2. ໄມ້ຫຼອຍ

2.1 ລັກສະນະທາງພຶດສາດ

ໄມ້ຫຼອຍເກີດເປັນສູມ, ລຳຕົ້ນສູງ 2-3 ແມັດ, ແຂງ, ຮຽວ, ກ້ຽງ. ໃບເປັນກຸ່ມຢູ່ກາບໃບ. ກາບໃບລຽບ, ກ້ຽງ, ໂຄນໃບຕິດກັບກາບໃບ, ກ້ານໃບຍາວ 1 ຊັງຕີແມັດ. ໃບຮູບຫອກ, ຂະໜາດ 27-30 x 35-49 ຊັງຕີແມັດ, ກ້າງໃບ 14 ຄູ່, ເຫັນໄດ້ຊັດເຈນຢູ່ດ້ານລຸ່ມ, ປາຍສ້ວຍແຫຼມ. ຊໍ່ດອກອອກຢູ່ດ້ານຂ້າງ, ກ້ານຊໍ່ດອກຍາວ 12-20 ຊັງຕີແມັດ, ຊໍ່ດອກຢ່ອຍອອກດ່ຽວ, ຊໍ່ດອກຢ່ອຍມີຈຳນວນຫຼາຍ, ກ້ານຊໍ່ດອກຍາວ 5-40 ມິນລີແມັດ. ຊໍ່ດອກ / ດອກ 6-7 ດອກ, ອອກຢູ່ປາຍຂອງຊໍ່ດອກ, ຮູບຂອບຂະໜານຍາວ 25-30 ມິນລີແມັດ, ກວ້າງ 5 ມິນລີແມັດ. ກ້ານຊໍ່ດອກມີກ້ານຊໍ່ດອກຍາວ 3 ມິນລີແມັດ. ຊໍ່ດອກມີຂົນ, ມີຂົນຫາງຍາວ 1 ມິນລີແມັດ. ກາບດອກມີຈຳນວນຫຼາຍ, ທົນນານ, ສັ້ນກວ່າຊໍ່ດອກ. ກາບດອກລຸ່ມຮູບໄຂ່ຍາວ 3 ມິນລີແມັດ, ແຫຼມ. ກາບດອກສ່ວນເທິງຍາວ 6 ມິນລີແມັດ, 3-5 ເສັ້ນ, ມີຂົນອ່ອນໆ, ມີຂົນຍາວຢູ່ປາຍສ້ວຍແຫຼມ. ກີບດອກຮູບໄຂ່, ຍາວ 10 ມິນລີແມັດ, 7 ເສັ້ນ, ກ້ຽງ, ປາຍແຫຼມ. ກາບດອກລຸ່ມຍາວ 8.5 ມິນລີແມັດ. ປາຍມີຂະໜາດນ້ອຍ. ເກສອນຜູ້ມີ 3 ອັນ, ຮວຍໄຂ່ກ້ຽງ. ໝາກ ແຂງ (Newman, M. et.al. 2007).

2.2 ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໃສເຂດກະຈາຍພັນເຫັດເຜາະ

ໄມ້ຫຼອຍພົບເຫັນຢູ່ເຂດພູດອຍ ແລະ ໃນປ່າປະສົມຜັດໃບ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ ແຂວງ ຊຽງຂວາງ, ຫຼວງພະບາງ, ຫົວພັນ. ໄມ້ຫຼອຍເກີດຢູ່ເຂດດິນຄ້ອຍຊັນຕາມເນີນພູລະດັບສູງຈາກໜ້ານ້ຳທະເລ 800 ແມັດ.

2.3 ການນຳໃຊ້

2.3.1 ອາຫານ:

ລຳຕົ້ນ: ນຳໃຊ້ເຮັດເຄື່ອງຫັດຖະກຳຈັກສານຕ່າງເຊັ່ນ: ເຮັດກ້ານຍູກວາດ, ກະຕ່າ, ກະບຸງ ແລະ ອື່ນໆ ເພື່ອໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ.
ໜໍ່ໄມ້ຫຼອຍ: ໃຊ້ເປັນອາຫານ.

2.3.2 ຄຸນຄ່າທາງໂພສະນາການ:

ໄມ້ຫຼອຍປະກອບດ້ວຍເສັ້ນໄຍ ແລະ ທາດຄາໂບໄຮເດດສູງ ແລະ ກໍ່ມີທາດ ສັງກະສີ, ທອງ, ແລະ ມັງການີສ. ນອກນີ້ຍັງບັນຈຸມີ ທາດຟິດສພໍ, ທາດເຫຼັກ ແລະ ເຊເລນຽມ ໃນປະລິມານ

ນ້ອຍ. ໜ້ຍັງອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍທາດໂປຼຕິນພືດ, ມີໂຂມັນ
 ຕໍ່າ ແລະ ທາດນໍ້າຕານທີ່ບໍ່ມີໂກເຣສເຕໂຣນ ແຕ່ບັນຈຸທາດວິຕາ
 ມິນປະລິມານຕໍ່າ.

2.3.3 ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ:

ໜໍ່ໄມ້ຫຼອຍ, ມີຄວາມສໍາຄັນທາງດ້ານເສດຖະກິດເນື່ອງຈາກຄວາມ
 ຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດເປັນອາຫານຈາກປ່າທໍາມະຊາດກິນໄດ້. ລົດຊາດ
 ແຊບທີ່ລະອຽດອ່ອນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທາງໂພຊະນາການເຮັດໃຫ້ໜໍ່ໄມ້
 ຊະນິດນີ້ເປັນທີ່ຊື່ນຊອບຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ. ນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໂອກາດສໍາລັບ
 ການສ້າງລາຍໄດ້, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຊົນເຜົ່າ. ໄມ້
 ຫຼອຍເກີດໜໍ່ແຕ່ເດືອນກໍລະກົດ ຫາ ເດືອນຕຸລາ, ເມື່ອຮອດລະດູການ
 ໜໍ່ໄມ້ຫຼອຍຈະເຫັນຂາຍຕົ້ນຕໍຢູ່ຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຕາມແຄມທາງ.

3. ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ

ອົງປະກອບຫນຶ່ງຂອງຄວາມພະຍາຍາມປະສົມປະສານຄວາມຕ້ອງການ
 ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນຂຶ້ນກັບເຂດພື້ນທີ່ບູລິມະສິດຂອງບ້ານ
 ທີ່ຕິດກັບ 3 ປະເພດປ່າ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນຄື: ປ່າສະຫງວນ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ
 ປ່າຜະລິດ. ດັ່ງນັ້ນ, ເຂດປ່າເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂດປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າ
 ສະຫງວນ ຈຶ່ງແບ່ງອອກເປັນສອງເຂດ, “ເຂດປົກປັກຮັກສາທັງໝົດ”, ຊຶ່ງເປັນ
 ເຂດທີ່ລະອຽດອ່ອນທີ່ສຸດເຂດທີ່ສໍາຄັນ, ແລະ “ເຂດຄວບຄຸມການນໍາໃຊ້”, ເຊິ່ງ
 ມີຄວາມສ່ຽງຫນ້ອຍ, ແຕ່ຍັງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງຢ່າງລະມັດລະວັງຫຼາຍ
 ກວ່າປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າປ້ອງກັນ. ແນວໃດກໍດີຮັບຮູ້ວ່າເຂດ
 ເຫຼົ່ານີ້ຍັງມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ປະຊາຊົນທີ່ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ທີ່ນັ້ນ. ການວາງແຜນການ
 ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງຈະອີງໃສ່ຂອບເຂດຄຸ້ມ ຄອງຂອງບ້ານ ສາມາດ
 ດໍາເນີນໄດ້ທຸກບ້ານຢູ່ໃນ ແລະ ນອກເຂດ ປ່າປ້ອງກັນ, ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າ
 ຜະລິດ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 39 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ເລກທີ
 64/ສພຊ ລົງວັນທີ 13 ມິຖຸນາ 2019 (ກົມປ່າໄມ້, 2019).

3.1 ການສໍາຫຼວດຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ

ການສໍາຫຼວດເກັບກໍາຂໍ້ມູນມີຂັ້ນຕອນດັ່ງນີ້:

ຂັ້ນຕອນທີ 1: ການກະກຽມເຄື່ອງມືອຸປະກອນ.

- ພະນັກງານຂະແໜງປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ໜ່ວຍງານປ່າໄມ້ເມືອງ ປະສານ
 ສົມທົບກັບຂະແໜງການ ແລະ ອົງການປົກຄອງບ້ານກ່ຽວຂ້ອງ, ກຽມ
 ຂໍ້ມູນການການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ມອບດິນ-ມອບປ່າໄມ້ໄລຍະ
 ຜ່ານມາຂອງບ້ານເບົ້າ ໝາຍ, ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ຈໍາເປັນເຊັ່ນ:
 ແຜນທີ່ບ້ານ, ແຜນທີ່ພູມິປະເທດ, ເຄື່ອງ GPS, ແມັດກໍ້ 50 ແມັດ, ເຂັມທິດ,
 ພໍ້າ, ມິດ, ເຈ້ຍ A0 ແຜນໃຫຍ່, ເຟສ, ສະເປ ຫຼື ນໍ້າສີ, ກ້ອງຖ່າຍຮູບ, ຫຼັກ
 ໝາຍຂອບເຂດ, ແບບຟອມບັນທຶກຕ່າງໆ ກະດານຮອງຂຽນ ປ້າຍໝາຍ

ເນື້ອທີ່ (A4), ຕະປູ, ຄອນຕີ ແລະ ອຸປະກອນອື່ນໆ ທີ່ຈຳເປັນ.

ຂັ້ນຕອນທີ 2: ວາງແຜນຮ່ວມກັບທີມງານ ແລະ ປ່າໄມ້ບ້ານ ກ່ອນການສຳຫຼວດ.

- ປະສານສົມທົບກັບການປົກຄອງບ້ານ ປະຊຸມປົກສາຫາລື ເພື່ອຄັດ ເລືອກຊາວບ້ານເຂົ້າຮ່ວມໃນນັ້ນ ປະກອບມີຄະນະບ້ານ, ອົງການຈັດ ຕັ້ງພາຍໃນບ້ານເຊັ່ນ: ແນວໂຮມບ້ານ, ປ່າໄມ້ບ້ານ, ທີ່ດິນ, ປກຊ, ປກສ, ຊາວໜຸ່ມ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ທີ່ເຄີຍເຂົ້າເກັບກູ້ໄມ້ຫຼອຍ. ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດຕ້ອງແມ່ນຜູ້ທີ່ຮູ້ຈັກສະພາບຂອບເຂດປ່າຂອງບ້ານ, ຜູ້ທີ່ຮູ້ຈັກຊື່ຊະນິດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງດີ.
- ແຕ້ມແຜນວາດຂອງບ້ານໂດຍນຳໃຊ້ແຜນທີ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ປະເພດປ່າເປັນບ່ອນອີງ. ໝາຍຈຸດ ຂອບເຂດທີ່ໄມ້ຫຼອຍໃນແຜນວາດພ້ອມບັນທຶກ.
- ທີມງານວິຊາການ ແລະ ຄະນະບ້ານຂຶ້ນອະທິບາຍແຜນທີ່ພ້ອມກຳນົດຈຸດທີ່ຕັ້ງຂອງບ້ານ, ກຳນົດຈຸດຄາດ ວ່າຈະລົງສຳຫຼວດໃນຂອບເຂດປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ.
- ຄັດເລືອກຫົວໜ້າທີມງານສຳຫຼວດ ແລະ ສະມາຊິກ.
- ກຳນົດໄລຍະເວລາ ຫຼື ຈຳນວນມື້ທີ່ຈະສຳຫຼວດ ວ່າຈະໃຊ້ເວລາເທົ່າໃດມື້ ແລະ ກະກຽມອຸປະກອນ (ສຳລັບນອນ, ອາຫານ, ຄົບຊຸດ).

ຂັ້ນຕອນທີ 3: ການລົງສຳຫຼວດຂອບເຂດປ່າໄມ້ບ້ານ ເພື່ອກຳນົດຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ.

- ກ່ອນເຂົ້າປ່າທີມງານວິຊາການຕ້ອງໄດ້ອະທິບາຍວິທີການສຳຫຼວດເກັບກຳຂໍ້ມູນຂອບເຂດປ່າໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງລະອຽດແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບກັນຢ່າງລະອຽດເຊັ່ນ: ການກຳນົດຂອບເຂດຕາມການວາງແຜນໃນແຜນແຜນທີ່, ປະຊາຊົນຜູ້ຮູ້ຈັກພື້ນທີ່ເປັນຜູ້ຖາງແລວນຳພາທາງໄປຫາແຕ່ລະຈຸດ, ວິຊາການ 1 ທ່ານ ເປັນຜູ້ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມື GPS ບັນທຶກຈຸດທີ່ຕັ້ງແຕ່ລະຈຸດພ້ອມອ່ານຂໍ້ມູນຕົວເລກໃຫ້ຜູ້ບັນທຶກ ເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ຂໍ້ມູນໃນເຄື່ອງ GPS ສູນຫາຍ, ວິຊາການ 1 ທ່ານ ເປັນຜູ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນຈຸດທີ່ຕັ້ງໃສ່ແບບຟອມທີ່ກະກຽມມາ, ຖ້າເປັນໄປໄດ້ວຽກຕິດປ້າຍໝາຍຂອບເຂດຄວນເຮັດໄປພ້ອມກັບວຽກງານສຳຫຼວດຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ ຍິ່ງເປັນການດີ (ປ້າຍຂຽນຄຳວ່າ: ຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ) ການຕິດປ້າຍແຕ່ລະຈຸດເພື່ອສະແດງໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ ແລະ ບ້ານອ້ອມຂ້າງ ຮັບຮູ້ວ່າເຂດນີ້ແມ່ນເຂດປ່າໄມ້ເພື່ອຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງຂອງບ້ານ.

ຂັ້ນຕອນທີ 4: ການນຳສະເໜີຜົນການສຳຫຼວດຂອບເຂດປ່າໄມ້ບ້ານ.

- ທີມວິຊາການນຳຂໍ້ມູນຈຸດທີ່ຕັ້ງຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍທີ່ບັນທຶກ

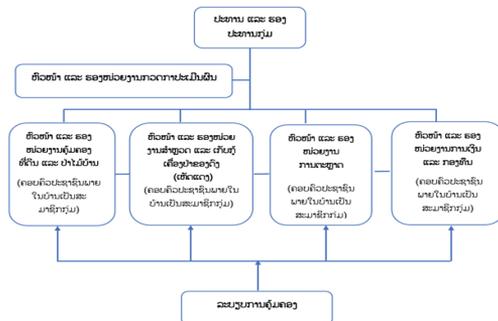
ໃນເຄື່ອງມື GPS ນຳຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນຄອມພິວເຕີ, ວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລ້ວສ້າງ ເປັນແຜນທີ່ຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍຂອງບ້ານ.

- ຂຽນບົດລາຍງານວິຊາການ.
- ຈັດກອງປະຊຸມຢູ່ບ້ານເປົ້າໝາຍເພື່ອນຳສະເໜີບົດລາຍງານຜົນການສຳ ຫຼວດກຳນົດຂອບເຂດປ່າໄມ້ເພື່ອຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ (ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີ: ຫົວໜ້າຂະແໜງປ່າໄມ້, ປະສານງານໂຄງການຂັ້ນແຂວງ, ຫົວໜ້າຫ້ອງ ການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ປະສານງານໂຄງການຂັ້ນເມືອງ, ທີມ ງານສຳຫຼວດ, ປະຊາຊົນບ້ານເປົ້າໝາຍ).

3.2 ການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ

ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວຂ້ອງ, ການ ປົກຄອງບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆພາຍໃນບ້ານເຂົ້າຮ່ວມກອງ ປະຊຸມປຶກສາຫາລືເພື່ອສ້າງຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ. ຄັດເລືອກເອົາຜູ້ທີ່ ມີເງື່ອນໄຂ, ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດເຂົ້າມາເປັນຜູ້ບໍລິຫານກຸ່ມຄຸ້ມຄອງປ່າ ໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງຂອງບ້ານ. ໃຫ້ເລືອກເອົາຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໃນອຳນາດການ ປົກຄອງບ້ານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານເຊັ່ນ: ນາຍບ້ານ, ຮອງນາຍ ບ້ານ, ຄະນະແນວໂຮມບ້ານ, ຄະນະປ່າໄມ້ບ້ານ, ຄະນະ ປກສ, ຄະນະ ປກຊ, ຄະນະ ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ຄະນະສະຫະພັນແມ່ຍິງບ້ານ. ສຳລັບປະຊາຊົນພາຍໃນ ບ້ານແມ່ນສາມາດເຂົ້າເປັນສະມາຊິກກຸ່ມ. ຕົກລົງກ່ຽວກັບຮູບການ, ໂຄງຮ່າງ, ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ, ພະລະບົດບາດ, ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆ ຕາມໂຄງຮ່າງທີ່ໄດ້ກຳນົດ. ຜ່ານ ແລະ ຮັບຮອງເອົາຂໍ້ຕົກລົງພ້ອມກັບເຜີຍແຜ່ ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ.

ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງ

ຮູບ 01: ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງ ພາຍໃນບ້ານ.

3.3 ສ້າງລະບົບການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ

ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວຂ້ອງ, ການ ປົກຄອງບ້ານ, ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆພາຍໃນບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍປະຊາຊົນທຸກ

ຄອບຄົວພາຍໃນບ້ານ ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືເພື່ອສ້າງລະບຽບ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງ. ການສ້າງລະບຽບແມ່ນອີງໃສ່ການຜັນ ຂະຫຍາຍກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ສະບັບປັບປຸງປີ 2019, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ, ກົດໝາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄຳສັ່ງແນະນຳຕ່າງໆກ່ຽວກັບ ການປົກປັກຮັກສາປ່າປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ເອກະສານກ່ຽວຂ້ອງ ອື່ນໆ ມາເປັນບ່ອນອີງ. ແລ້ວກຳນົດເປັນເປັນມາດຕາ ຫຼື ເປັນຂໍ້ທ້າມຕ່າງໆ ອອກມາ ໂດຍຄວາມເປັນເອກະພາບຂອງປະຊາຊົນທັງໝົດພາຍໃນບ້ານ. ອຳ ນາດການປົກຄອງບ້ານການຕົກລົງເຫັນດີນຳກົດລະບຽບຄຸ້ມຄອງ ແລ້ວເຮັດ ໃບສະເໜີຫາຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອນຳສະເໜີຕໍ່ ທ່ານເຈົ້າເມືອງ ເຊັ່ນປະທັບຕາແລ້ວຖືວ່າກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງ ສາມາດນຳໄປເຜີຍແຜ່ໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພ້ອມແຈກ ຢາຍໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຮັບຮູ້ນຳ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນດາບ້ານອ້ອມ ຂ້າງນຳໄປເຜີຍແຜ່ໃຫ້ປະຊາຊົນຮັບຮູ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

3.3.1 ກົດລະບຽບຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງ

- ການຈັດຕັ້ງບ້ານຕ້ອງໄດ້ກວດກາ, ຈັດສັນຄົນປ່າໄມ້ຫຼອຍໃນ ຂອບເຂດບ້ານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສ້າງ ເປັນເຂດສະຫງວນຂອງກຸ່ມ ໄວ້ເປັນເຂດປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ຫຼອຍ ແບບຍືນຍົງ.
- ທຸກຄົນຢູ່ພາຍໃນບ້ານກໍ່ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການເກັບ ກູ້ລຳ ແລະ ໜໍ່ໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງ ສະບັບນີ້ຢ່າງເຄັ່ງຄັດ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນທຸກຄົນ.
- ກອງປະຊຸມປະຈຳປີຂອງສະມາຊິກກຸ່ມຕ້ອງໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢ່າງໜ້ອຍປີ ລະສອງຄັ້ງຄື: ກ່ອນລະດູການເກັບກູ້ໜໍ່ໄມ້ຫຼອຍໜຶ່ງຄັ້ງເພື່ອປຶກສາ ຫາລືວາງແຜນການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ພ້ອມທັງກຳນົດລາຄາຂາຍໜໍ່ ຫຼອຍໃຫ້ເປັນລະບົບ. ຫຼັງຈາກເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ສຳເລັດແລ້ວກໍ່ໃຫ້ ຈັດປະຊຸມສະມາຊິກກຸ່ມອີກຄັ້ງໜຶ່ງ ເພື່ອສະຫຼຸບຖອດຖອນບົດຮຽນ ຈຸດດີ ແລະ ຈຸດອ່ອນຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊິ່ງຈະໄດ້ມີການແກ້ໄຂ ໃຫ້ທັນເວລາກ່ອນທີ່ຈະຮອດລະດູການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍໃນປີຖັດໄປ.

3.3.2 ການປ້ອງກັນ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນເຂດຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ

- ຄະນະກຸ່ມ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າສະມາຊິກກຸ່ມຢ່າງເປັນທາງການ ເປັນຜູ້ໄປຂຶ້ນທະບຽນລິຂະສິດໄມ້ຫຼອຍ.
- ຄະນະກຸ່ມເຊິ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າສະມາຊິກກຸ່ມໃນການຕິດຕໍ່ພົວ ພັນກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການຈັດ ສິດທິແຫຼ່ງດິນກຳເນີ ດຂອງສິນຄ້າ.
- ຄະນະກຸ່ມເຊິ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າສະມາຊິກກຸ່ມມີສິດໃນການຕິດຕໍ່ ພົວພັນກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂຶ້ນ ເມືອງ ແລະ ຂຶ້ນແຂວງ

ເພື່ອຂໍອະນຸມັດຂຶ້ນທະບຽນເຂດປ່າໄມ້ຫຼອຍ. ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ ຄົນພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກເຂົ້າມາບຸກລຸກ ການຫັນປ່ຽນທີ່ດິນ ປ່າໄມ້ບ່ອນມີໄມ້ຫຼອຍເກີດ ຫຼື ບ່ອນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຊະນິດອື່ນ ໆທີ່ເປັນແຫຼ່ງອາຫານຈາກປ່າໄມ້ ໄປເປັນທີ່ດິນກະສິກໍາ ຫຼື ດິນ ປະເພດອື່ນເດັດຂາດ.

- ຄະນະກຸ່ມເຊິ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າສະມາຊິກກຸ່ມມີສິດໃນການຕິດຕໍ່ ພົວພັນກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນ ເມືອງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ ເພື່ອຂໍອະນຸມັດອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່ໃນເຂດປ່າໄມ້ຫຼອຍເຄີຍ ເກີດຕາມທໍາມະຊາດ ເຊິ່ງໃນໃບຕາດິນດັ່ງກ່າວນັ້ນແມ່ນໃຫ້ອອກ ຊື່ບ້ານ ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ອອກຊື່ນາຍບ້ານ ຫຼື ຊື່ບຸກຄົນໃດຄົນໜຶ່ງ ຄອບຄອງທີ່ດິນເປັນເດັດຂາດ.

3.3.3 ການຕະຫຼາດ ແລະ ການຊື້ຂາຍໜ່ວຍ

- ການຊື້ຂາຍເຫັດ ແມ່ນເຕົ້າໂຮມກັນຂາຍເປັນກຸ່ມຢູ່ຈຸດດຽວກັນ ເຊິ່ງຄະນະກຸ່ມຮ່ວມກັບອໍານາດການ ປົກຄອງບ້ານຈະເປັນຜູ້ກໍາ ນົດສະຖານທີ່ ແລະ ສ້າງເປັນຈຸດຂາຍບ່ອນດຽວກັນ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ແມ່ຄ້າໄປເລາະເກັບຊື້ໜ່ວຍໂດຍບໍ່ຜ່ານກຸ່ມຢາງເດັດ ຂາດ ຖ້າຫາກຜູ້ໃດຝ່າຝົນ ຫຼື ຖືກພົບເຫັນຈະຖືກຕັກເຕືອນ ແລະ ຖ້າຍັງລະເມີດອີກແມ່ນຈະຖືກປັບໄໝ ຕາມການຕົກລົງຂອງຄະນະ ກຸ່ມ ເພື່ອເອົາເງິນປັບໄໝນັ້ນເຂົ້າຄັງລວມຂອງກຸ່ມ.
- ຕ້ອງມີຊົງກົໂລ (ຊົງກາງ) ໃນການຊຶ້ງນໍ້າໜັກເພື່ອເກັບຊື້ໜ່ວຍ ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ນໍາໃຊ້ຊົງແມ່ຄ້າທີ່ມາເກັບຊື້ໜ່ວຍ ຕາມບ້ານ ເດັດຂາດຖ້າຫາກກວດພົບ ແລະ ມີຫຼັກຖານວ່າຜູ້ເກັບຊື້ນໍາໃຊ້ຊົງ ດິນເອງແມ່ນຈະຖືກຕັກເຕືອນ ແລະ ຖ້າຍັງລະເມີດອີກແມ່ນຈະ ຖືກປັບໄໝ ຕາມການຕົກລົງຂອງຄະນະກຸ່ມ ເພື່ອເອົາເງິນປັບໄໝ ນັ້ນເຂົ້າຄັງລວມຂອງກຸ່ມ.
- ການຕັ້ງລາຄາຂາຍໜ່ວຍ ແມ່ນໃຫ້ອີງໃສ່ລາຄາກາງເຊິ່ງບ້ານຈະ ເປັນຜູ້ກໍານົດຂຶ້ນມາ ໂດຍໃຫ້ອີງໃສ່ຜົນກອງປະຊຸມປະຈໍາປີທີ່ເຊິ່ງ ຈະໄດ້ຈັດຂຶ້ນກ່ອນລະດູເກັບກູ້ໜ່ວຍ.

3.3.4 ການເຄື່ອນຍ້າຍໜ່ວຍ ຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ສົ່ງອອກ:

- ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ມີຈຸດປະສົງເຄື່ອນຍ້າຍໜ່ວຍຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ຕ້ອງປະກອບເອກະສານ ດັ່ງນີ້:
 - (1). ໃບໂກຕໍາເກັບຊື້ໜ່ວຍ ໂດຍຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ ເປັນຜູ້ອະນຸມັດໃຫ້ ຕາມລະບຽບຫຼັກການຂອງກົມປ່າໄມ້.
 - (2). ໃບອະນຸຍາດເກັບຊື້ ເຊິ່ງອອກໃຫ້ໂດຍຫ້ອງການອຸດສາຫະ ກໍາ ແລະ ການຄ້າເມືອງ ຫຼື ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
 - (3). ໃບປະຕັງການຄ້າຕາມລະບຽບກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ.

(4). ເອກະສານກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ.

3.3.5 ມາດຕະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ຂໍ້ຫ້າມ:

- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ພໍ່ແມ່ປະຊາຊົນເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍແບບດັບສູນເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ໝາກຈົກຂຸດກິນເອົາໜໍ່. ໃຫ້ໃຊ້ສຽມ ຫຼື ເອົາມືຫັກເອົາໜໍ່ ແລະ ຄວນຈົ່ງໜໍ່ທີ່ແກ້ໄວ້.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນ ຫຼື ຜູ້ເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍນຳໃຊ້ວັດສະດຸເຊັ່ນ: ໝາກຈົກ ເພື່ອຂຸດກິນເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍໂດຍເດັດຂາດເພາະຈະເປັນການທຳລາຍປ່າໄມ້ຫຼອຍ ແລະ ອາດຈະນຳໄປສູ່ການຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ຊີງກິໂລຂອງແມ່ຄຳເປັນຫົວໜ່ວຍໃນການວັດແທກ ຫຼື ຊັ່ງໃນເວລາຂາຍໜໍ່ຫຼອຍ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຖາງປ່າ ແລະ ຈຸດປ່າໄມ້ ເພື່ອລ່າສັດປ່າໃນບໍລິເວນເຂດຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຊະນິດອື່ນໆ. ເພາະຈະພາໃຫ້ເກີດໄຟໃໝ່ປ່າລຸກລາມເປັນວົງກວ້າງ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຜູ້ທີ່ເປັນສະມາຊິກ ແລະ ບໍ່ແມ່ນສະມາຊິກກຸ່ມເຂົ້າເກັບກູ້ໜໍ່ໄມ້ຫຼອຍ ກ່ອນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກຄະນະກຸ່ມ ຫຼື ວັນທີກຳນົດເກັບກູ້ຢ່າງເປັນທາງການ.

3.3.6 ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ ແລະ ຜູ້ມີຜົນງານ

- ຖ້າຜູ້ໃດຫາກຝ່າຝືນ ແລະ ລະເມີດຕໍ່ກົດລະບຽບທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ຄັ້ງທີໜຶ່ງຄະນະກຸ່ມຈະເອີ້ນມາຕັກເຕືອນ ແລະ ຄັ້ງທີສອງການປົກຄອງບ້ານຈະເອີ້ນມາສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ໃຫ້ຂຽນໃບປະຕິຍານຕົນ. ສ່ວນຄັ້ງທີສາມຈະໄດ້ປັບໄໝຕາມມູນຄ່າຂອງການເກັບຊື້ໜໍ່ຫຼອຍຕົວຈິງ.

3.3.7 ການແບ່ງປັນລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຄ່າປັບໄໝ

- 15% ຂອງລາຍຮັບລວມແມ່ນມອບໃຫ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານບໍລິຫານກຸ່ມ.
- 60% ຂອງລາຍຮັບລວມແມ່ນມອບໃຫ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຕົວຈິງ.
- 20% ຂອງລາຍຮັບລວມແມ່ນມອບໃຫ້ກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ.
- 5 % ຂອງລາຍຮັບລວມ ແມ່ນມອບໃຫ້ແກ່ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ.

3.4 ຂະບວນການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ

ການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍຢ່າງເປັນລະບົບ ແມ່ນແນໃສ່ເພີ່ມພູມຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ສັດປ່າ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນເຂດປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ

ໃຫ້ໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງຍືນຍານຕະຫຼອດໄປ. ສິ່ງທີ່ຄວນປະຕິບັດໃນການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍມີດັ່ງນີ້:

- ປະຊາຊົນທຸກຄົນທີ່ຢູ່ພາຍໃນບ້ານຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຫຼັກການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍທີ່ທາງໂຄງການ ແລະ ການປົກຄອງບ້ານໄດ້ນຳມາເຜີຍແຜ່ຢ່າງເຄັ່ງຄັດ.
- ການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ເກັບຕາມລະດູການໜໍ່ຫຼອຍອອກຕາມທຳມະຊາດຄື ເລີ່ມແຕ່ເດືອນ 07 - ເດືອນ 10 ທຸກໆປີ.
- ລະດູການເປີດປ່າເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ແມ່ນ ເລີ່ມແຕ່ເດືອນ 07 - ເດືອນ 09 ທຸກໆປີ.
- ລະດູການປິດປ່າ ເພື່ອຢຸດເຊົາເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ແມ່ນ ເລີ່ມແຕ່ເດືອນ 10-ເດືອນ 06 ທຸກໆປີ. ໃຫ້ຢຸດເຊົາເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍກ່ອນສິ້ນສຸດລະດູການ 01 ເດືອນ ເພື່ອໃຫ້ມີໂອກາດປົ່ງໜໍ່ໃໝ່ຂຶ້ນມາທົດແທນເປັນລຳໄມ້ຫຼອຍໃນການຜະລິດໜໍ່ໃນປີຕໍ່ໄປ.
- ການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍໃນແຕ່ລະຄັ້ງຕ້ອງເກັບກູ້ເປັນກຸ່ມຕາມຕາຕະລາງທີ່ບ້ານໄດ້ກຳນົດຂອບເຂດເກັບກູ້. ນອກຈາກນັ້ນ, ການປົກຄອງບ້ານ ໂດຍສົມທົບກັບຄະນະກຸ່ມຈະປະກາດວັນເວລາເປີດປ່າໃຫ້ເຂົ້າໄປປ່າຊອກຫາເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການຍາດຊົງກັນ.

3.5 ການສຳຫຼວດຕິດຕາມປະເມີນຜົນ.

- ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງໃນການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ. ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງເຄື່ອງມືແບບເໝາະສົມ ແລະ ໃຊ້ງ່າຍໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ສຳຫຼວດຕິດຕາມການປ່ຽນແປງ. ວິທີການສຳຫຼວດຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ແມ່ນມີຫຼາກຫຼາຍວິທີ ແລະ ບົ່ມຄຸ້ມເຫຼັ້ມນີ້ໄດ້ອອກແບບມາເພື່ອການປະເມີນສະເພາະເຈາະຈົງໃສ່ວິທີການສຳຫຼວດຕິດຕາມ ປະເມີນຜົນໄມ້ຫຼອຍ ໃຫ້ແທດເໝາະກັບພູມປັນຍາ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງຊາວບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການສຳຫຼວດ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນຜົນໄດ້ດ້ວຍເຂົາເຈົ້າເອງ. ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ ທີ່ມງານທີ່ຈະເຮັດການຕິດຕາມ ປະເມີນຜົນຂຶ້ນບ້ານຕ້ອງໄດ້ກຳນົດເອົາຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໄຈ, ຜູ້ທີ່ສາມາດສະລະເວລາ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນຢາກເປັນນັກສຳຫຼວດຂັ້ນຊຸມຊົນ. ສະນັ້ນ ການກຳນົດແບບຟອມ ສຳຫຼວດ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນຜົນຕ້ອງເຮັດແບບງ່າຍໆ ແລະ ສາມາດກຳນົດຕົວຊີ້ວັດໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ.
- ໃຫ້ກຳນົດເອົາທີມງານກວດກາລາດຕະເວນຂັ້ນບ້ານເປັນເຈົ້າການໃນການສຳຫຼວດຕິດຕາມປະເມີນຜົນການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍທີ່ເກີດຕາມລະດູການ. ທີມງານຕ້ອງໄດ້ມີການປະຊຸມຄັດເລືອກເອົາຜູ້ທີ່ຈະໄປປະເມີນ, ສຳຫຼວດ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນຜົນ. ຜູ້ທີ່ຈະລົງເຮັດວຽກພາກສະໜາມຕົວຈິງຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົມຮົມ, ເຂົ້າໃຈນຳໃຊ້ແບບຟອມ ແລະ ສາມາດບັນທຶກຂໍ້ມູນລົງໃສ່ແບບຟອມທີ່ຖືກຕ້ອງ. ທີມງານຕ້ອງຮູ້ຈັກວິທີວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ຂຽນບົດລາຍງານ.

- ແບບຟອມທີ່ໃຊ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ແລະ ແບບຟອມການຂຽນບົດລາຍງານຂັ້ນບ້ານ.
- ວິທີການບັນທຶກຂໍ້ມູນນັ້ນ ແມ່ນນຳໃຊ້ແບບຟອມທີ່ໄດ້ອອກແບບມາແລ້ວ ເຊິ່ງຕິດຂັດຢູ່ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍຂອງປຶ້ມຫົວນີ້.
- ຂໍ້ມູນສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ບັນທຶກ ໃນເວລາລົງຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນ ແຕ່ລະຄັ້ງນັ້ນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:
 - ວັນທີ, ເດືອນ, ປີໃນການລົງໄປສຳຫຼວດຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ.
 - ຊື່ຂອງປ່າ, ຂອບເຂດ ຫຼື ເຂດແດນອັນໃດທີ່ປະຊາຊົນມັກເອີ້ນ ແລະ ເຂົ້າໃຈງ່າຍ ຫຼື ສະຖານ ທີ່ ປະຊາຊົນຮັບຮູ້ກັນພາຍໃນບ້ານ.
 - ສິ່ງສຳຄັນການຕິດຕາມປະເມີນຜົນຄວນໃຫ້ຈັດຂຶ້ນໃນລະດູ ການເກີດໜ່ວຍ ເພື່ອຕິດຕາມເບິ່ງການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ຈຳນວນປະຊາກອນຂອງໜ່ວຍມັນເກີດຢູ່ດອນໃດຫຼາຍກວ່າກັນ.
 - ແຕ່ລະປີໃຫ້ມີການໝາຍດອນໃຫ້ຈະແຈ້ງ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມສະດວກໃນການຕິດຕາມກວດກາ ໃນແຕ່ລະຄັ້ງ.

3.6 ຫຼັກການພື້ນຖານໃນການຂຽນບົດລາຍງານຂັ້ນບ້ານ

- ຂຽນຫົວຂໍ້ລາຍງານຕ້ອງໄດ້ຂຽນໃຫ້ຈະແຈ້ງ, ບັນຫາທົ່ວໄປທີ່ພົບໃນເວລາດຳເນີນກິດຈະກຳ, ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ພົບ, ການຈັດການກັບໄພຂົ່ມຂູ່ຂັ້ນຕົ້ນ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາອື່ນທີ່ພົບ. ຖ້າຂຽນບົດລາຍງານການຕິດຕາມປະເມີນຜົນກໍຕ້ອງໄດ້ເອົາຂໍ້ມູນທີ່ບັນທຶກໄວ້ໃນແຕ່ລະຄັ້ງມາສົງລວມ ແລ້ວກໍຂຽນເປັນລາຍງານເຊັ່ນ: ສັງເກດເບິ່ງການເກີດຂອງໜ່ວຍ ຕາມລະດູການ ມັນເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ ແມ່ນຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນຂອງຜູ້ຂຽນບົດລາຍງານ, ວັນທີ, ເດືອນ, ປີທີ່ຂຽນໃຫ້ຈະແຈ້ງ.
- ການຂຽນບົດລາຍງານຂັ້ນບ້ານ ແມ່ນໃຫ້ຂຽນສັ້ນໆ ໃຫ້ມີເນື້ອໃນກະ ທັດຮັດ ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຂຽນແບບນ້ຳທ້ວມທົ່ງ ການຂຽນແມ່ນຈະແຈ້ງດີ, ບໍ່ໃຫ້ມີຮອຍຂີດຂ້າ ຫຼື ເບີ້ເບື້ອນ ພ້ອມທັງໃຫ້ນຳເອົາ ຂໍ້ມູນເປັນຈິງເທົ່ານັ້ນມາຂຽນລົງໃສ່ບົດລາຍງານ.

3.7 ແບບຟອມການຂຽນບົດລາຍງານສຳລັບບ້ານ

ກຸ່ມກວດກາລາດຕະເວນສາມາດນຳໃຊ້ແບບຟອມດັ່ງກ່າວນີ້ເຂົ້າໃນການລາຍງານ ແລະ ການຕິດຕາມປະເມີນຜົນປະຈຳປີ. ບົດລາຍງານຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໃຫ້ນາຍບ້ານຮັບຮອງສາກ່ອນຈຶ່ງສົ່ງຕໍ່ໃຫ້ວິຊາການຂັ້ນເມືອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອເກັບສຳເນົາໄວ້ໃນແຕ່ລະຄັ້ງ.

ຕາຕະລາງ 01: ແບບຟອມເກັບກຳຂໍ້ມູນການກວດກາລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນ

ລ/ດ	ວັນທີ, ເດືອນ, ປີ	ຊື່ປ່າຈັດສັນຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ	ຊະນິດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ຖືກລັກລອບເກັບກູ້	ຊະນິດສັດປ່າທີ່ຖືກລັກລອບລ່າ	ຊະນິດໄມ້ທີ່ຖືກລັກລອບຕັດ	ຊະນິດອຸປະກອນເຄື່ອງມືທີ່ຜິດກົດໝາຍ	(ຊື່ຜູ້ກະທຳຜິດ, ບ້ານ, ເມືອງ, ແຂວງ)
01	20.02.2025	ເຂດປ່າຊົມໃຊ້ຂອງບ້ານ.....	1.....	1.....	1.....	1. ເລື້ອຍມື 2.....	1. ທ..... 2. ທ..... 3. ທ.....

3.8 ການເກັບຮັກສາເອກະສານຕ່າງໆ

ເອກະສານຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບວຽກຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ ຕ້ອງເກັບຮັກສາໄວ້ຢ່າງດີ ແລະ ເປັນລະບົບເພື່ອເປັນຫຼັກຖານໃນການຕິດຕາມກວດກາ. ເອກະສານຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການຈັດສັນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍມີ:

- ແຜນທີ່ຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ
- ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ
- ແຜນເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍປະຈຳປີ
- ຂໍ້ມູນສຳຫຼວດໄມ້ຫຼອຍ
- ບັນຊີຕິດຕາມການຂຸດເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ
- ບົດລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍປະຈຳປີ ປະຈຳປີ
- ບົດລາຍງານການຕິດຕາມກວດກາປະເມີນຜົນ
- ບົດບັນທຶກການແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ
- ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມ ແລະ ບັນຊີສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມ
- ເອກະສານການເງິນກຸ່ມ ເຊັ່ນ: ກ່ຽວກັບການຂາຍໜໍ່ຫຼອຍພ້ອມຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຊະນິດອື່ນໆ
- ໃບຂັ້ນທະບຽນເຂດຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງ
- ເອກະສານກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ

ເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ລະບຸຢູ່ຂ້າງເທິງນີ້ ເປັນເອກະສານຍັ້ງຍືນກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ຕາມລະບົບຈັດສັນແບບຍືນຍົງ ທັງເປັນເອກະສານຮອງຮັບການຕິດຕາມກວດກາ ຂອງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍພາຍໃນບ້ານ, ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຂະແໜງປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ, ແລະ ໂຄງການສະໜັບສະໜູນທຶນ. ສະນັ້ນ ການເກັບຮັກສາເອກະສານຕ້ອງມີລະບົບດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງ 02: ການເກັບຮັກສາເອກະສານ

ລ/ດ	ເອກະສານຕ່າງໆ	ສະຖາບັນ ຄກປພ	ຂະແໜງ ປ່າໄມ້	ຫ້ອງການ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເມືອງ	ການ ຈັດຕັ້ງປ່າ ໄມ້ບ້ານ
1	ແຜນທີ່ຂອບເຂດ ຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ	✓	✓	✓	✓
2	ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ໄມ້ຫຼອຍ (ໜໍ່ຫຼອຍ)	✓	✓	✓	✓
3	ແຜນເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ປະຈຳປີ	✓	✓	✓	✓
4	ຂໍ້ ມູນສໍາຫຼວດຈັດ ສັນປ່າໄມ້ຫຼອຍ		✓	✓	✓
5	ບັນຊີຕິດຕາມການ ເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ			✓	✓
6	ບົດລາຍງານການເກັບ ກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ປະຈຳປີ	✓	✓	✓	✓
7	ບົດລາຍງານການ ຕິດຕາມກວດກາ ປະເມີນຜົນ	✓	✓	✓	✓
8	ບົດບັນທຶກການ ແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ			✓	✓
9	ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ ກຸ່ມ ແລະ ບັນຊີສະ ມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມ	✓	✓	✓	✓
10	ເອກະສານການເງິນ ກຸ່ມ			✓	✓
11	ໃບຂຶ້ນທະບຽນເຂດ ຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງປ່າ ໄມ້ຫຼອຍແບບຍືນຍົງ		✓	✓	✓

3.9 ແຜນກິດຈະກຳສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍ (ໜໍ່ຫຼອຍ)

ແຜນກິດຈະກຳທີ່ບ້ານຈະເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໂດຍໄດ້ຮັບການນຳພາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຈາກຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວຂ້ອງ (ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ). ເພື່ອໃຫ້ບ້ານສາມາດບັນລຸວັດຖຸປະສົງ ວຽກງານຄຸ້ມຄອງປ່າເຫັດແດງແບບຍືນຍານ. ບັນດາກິດຈະກຳເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ສັງລວມໄວ້ໃນຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ຕາຕະລາງ 03: ແຜນກິດຈະກຳ

ແຜນກິດຈະກຳ	ໜ້າວຽກ	ວິທີການ
ວຽກງານຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງໄມ້ຫຼອຍພາຍໃນບ້ານ	<ul style="list-style-type: none"> • ຕົກລົງກ່ຽວກັບຮູບ ການ, ໂຄງຮ່າງ, ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ, ພາລະບົດບາດ, ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆຕາມໂຄງຮ່າງທີ່ໄດ້ກຳນົດ. • ຜ່ານ ແລະ ຮັບຮອງເອົາຂໍ້ຕົກລົງ ແລະ ເຜີຍແຜ່ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ 	ສະເໜີຂໍການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຊື້ນຳ ແລະ ນຳພາຈາກຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວຂ້ອງ (ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ).
ການຍົກລະດັບດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງບ້ານ	<ul style="list-style-type: none"> • ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການຮຽນຮູ້ດ້ານເຕັກນິກໂດຍອີງໃສ່ໜ້າວຽກ ແລະ ພາລະບົດບາດໜ້າທີ່ໄດ້ກຳນົດກັນອອກສຳລັບແຕ່ລະພາກ ສ່ວນ. • ຂໍການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຝຶກອົບຮົມ/ການບໍລິການດ້ານສິ່ງເສີມຈາກໂຄງການຫຼື ພາກ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນ. • ກຳນົດລະບຽບແບບ ແຜນ ແລະ ຂັ້ນຕອນວິທີການສຳລັບການສ້າງແຜນການປະຕິບັດງານ ແລະ ການສະຫຼຸບລາຍງານປະຈຳປີ, ງວດ, ເດືອນ ພ້ອມທັງລະບົບການກວດກາຕິດຕາມ. • ກຳນົດລະບົບການບັນທຶກ ແລະ ເກັບມ້ຽນບັນດາເອກະສານ. • ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການໃນການຂໍບໍລິການສິ່ງ ເສີມດ້ານວິຊາການ. • ຂຶ້ນຂວາຍສ້າງຄວາມກະຕືລືລົ້ນໃຫ້ຄົນນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ລະບົບການຜະລິດທີ່ແທດເໝາະ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ສະເໜີຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໂຄງການເຂົ້າມາຊ່ວຍໃນການກຳນົດລະບົບ ແລະ ຮູບແບບ. • ປະຊຸມປຶກສາຫາລືພາຍໃນ ແລະ ນຳສະເໜີຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໂຄງການ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດເພື່ອຈັດຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານເຕັກນິກຕ່າງໆ.

ວຽກງານເກັບກູ້ ໜໍ່ຫຼອຍ	<ul style="list-style-type: none"> ຕິດຕາມລະດູການເກີດໜໍ່ຫຼອຍ, ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ. ຕິດຕາມກວດກາການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ ຕາມແຜນທີ່ວາງໄວ້ແຕ່ລະໄລຍະ. 	ໜ່ວຍງານສໍາຫຼວດ ແລະ ເກັບ ກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ຄະນະ ກຸ່ມ ເປັນເຈົ້າການນໍາພາ.
ວຽກງານການ ຕະຫຼາດ	<ul style="list-style-type: none"> ປຶກສາຫາລື ແລະ ຄົ້ນຄວ້າການປຸງ ແຕ່ງ ແລະ ແປຮູບຜະລິດຕະພັນ ເພື່ອມູນຄ່າເພີ່ມ. ສ້າງເຄືອຂ່າຍການຕະຫຼາດ ພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ 	<ul style="list-style-type: none"> ໜ່ວຍງານການຕະຫຼາດ ເປັນເຈົ້າການ ຂໍການ ສະໜັບສະໜູນດ້ານ ຕ່າງໆກ່ຽວກັບຕະຫຼາດ ຈາກໂຄງການ.
ວຽກກຳນົດລະບຽບ ການຄຸ້ມຄອງໜໍ່ ຫຼອຍ	<ul style="list-style-type: none"> ກຳນົດລະບຽບເຂດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ. ເຜີຍແຜ່ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ 	<ul style="list-style-type: none"> ຂໍສະເໜີການນຳພາຈາກ ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການ.
ການສ້າງກອງທຶນ	<ul style="list-style-type: none"> ສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມ ຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ກອງທຶນ. ແບ່ງຄວາມຮັບຜິດ ຊອບຕາມພາລະ ບົດ ບາດລະອຽດ ແລະ ຈະແຈ້ງ. 	<ul style="list-style-type: none"> ໜ່ວຍງານການເງິນ ແລະ ກອງທຶນ ເປັນເຈົ້າການຂໍ ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໂຄງ ການເຂົ້າມາຊ່ວຍນຳພາ.
ການສ້າງແຜນ ດຳເນີນງານ ປະຈຳປີ ແລະ ແຜນ ກິດຈະກຳປະຈຳ ແຕ່ລະໄລຍະສໍາລັບ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	<ul style="list-style-type: none"> ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືສ້າງແຜນ ດຳເນີນງານປະຈຳປີ ແລ້ວມອບໃຫ້ ແຕ່ລະໜ່ວຍງານພາຍໃນກຸ່ມນຳໄປ ຜັນຂະຫຍາຍຕາມພາລະບົດບາດຂອງ ໜ່ວຍງານຕົນ. ກຳນົດຮູບແບບກິດ ຈະກຳສໍາລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຊັ່ນ: ແຜນການສໍາຫຼວດລາດຕະເວນ, ແຜນການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ, ການ ປ້ອງກັນເຂດຄຸ້ມຄອງໜໍ່ຫຼອຍ ແລະ ໜ້າວຽກອື່ນໆ 	<ul style="list-style-type: none"> ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ໂຄງການ ຫລື ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ໃນການຊ່ວຍນຳພາຈັດກອງ ປະຊຸມປຶກສາຫາລືຕ່າງໆ
ການສໍາຫຼວດປ່າ ໄມ້ຫຼອຍ	<ul style="list-style-type: none"> ສ້າງທີມງານສໍາຫຼວດປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ ຫຼັງຈາກຂຽນແຜນດຳເນີນງານປະຈຳປີ ແລ້ວຕ້ອງລົງມືສໍາຫຼວດກ່ອນການ ເກັບກູ້ ແລະ ພາຍຫຼັງການເກັບກູ້ 	ສົມທົບກັບຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ເພື່ອຂໍຄວາມ ຊ່ວຍເຫລືອຈາກໂຄງການໃນ ການຝຶກອົບຮົມ
ການຟື້ນຟູຄຸ້ມ (ເນື້ອທີ່) ໄມ້ຫຼອຍ	<ul style="list-style-type: none"> ຫລັງຈາກຂຽນແຜນດຳເນີນງານ ປະຈຳປີແລ້ວຕ້ອງຟື້ນຟູຄຸ້ມໃດ ຫຼື ເນື້ອທີ່ໃດ ທີ່ມີຈຳນວນຄວາມໜາ ແໜ້ນໜໍ່ຫຼອຍຕໍ່າ, ວາງແຜນປົກປັກ ຮັກສາເພື່ອໃຫ້ໜໍ່ຫຼອຍໄດ້ມີໂອກາດ ກະຈາຍພັນເພີ່ມຂຶ້ນ 	ສົມທົບກັບຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້ເມືອງ ຫລື ໂຄງການ ເພື່ອແນະນຳວິທີການ
ລາຍງານການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປະຈຳປີ	<ul style="list-style-type: none"> ກຸ່ມການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານ ລາຍງານວຽກຄຸ້ມຄອງໜໍ່ຫຼອຍ ປະຈຳປີໃຫ້ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ 	ສົມທົບກັບຄະນະປົກຄອງ ບ້ານ

ຕາຕະລາງ 04: ສັງລວມກິດຈະກຳທີ່ສຳຄັນໃນການຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງໜໍ່ຫຼອຍ ແບບຍືນຍົງ

ລ/ດ	ກິດຈະກຳ	ກຳນົດໄລຍະເວລາ
1	ກຳນົດເຂດແດນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດປ້າຍ	ເດືອນ 1-2 ບີ ທຳອິດ
2	ສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງໜໍ່ຫຼອຍ	ເດືອນ 2 ບີ ທຳອິດ
3	ແຜນເກັບກູ້ ໜໍ່ຫຼອຍ ປະຈຳປີ	ເດືອນ 3-4 ທຸກໆປີ
4	ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ລະບຽບ, ກົດໝາຍຕ່າງໆ	ເດືອນ 1 ແລະ ເດືອນ 3 ທຸກໆປີ
5	ຈັດກອງປະຊຸມກ່ອນການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ	ເດືອນ 5-6 ທຸກໆປີ
6	ເປີດລະດູການການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍປະຈຳປີ	ເດືອນ 7-9 ທຸກໆປີ
7	ປິດລະດູການການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍປະຈຳປີ	ເດືອນ 10-6 ທຸກໆປີ
8	ບົດລາຍງານການເກັບກູ້ ໜໍ່ຫຼອຍ	ເດືອນ 10-12 ແລະ ເດືອນ 1-6 ທຸກໆປີ
9	ຈັດກອງປະຊຸມສະຫຼຸບຫຼັງການເກັບກູ້ໜໍ່ຫຼອຍ	ເດືອນ 11-12 ທຸກໆປີ
10	ການປ້ອງກັນໄຟປ່າ	ເດືອນ 1-5 ທຸກໆປີ
11	ສ້າງລະບົບຮັກສາເອກະສານ	ທຸກໆປີ
12	ກວດກາລາດຕະເວນເຂດຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຫຼອຍ	ທຸກໆເດືອນ
13	ບົດລາຍງານການຕິດຕາມກວດກາ	ທຸກໆເດືອນ

ເອກະສານແບບທ້າຍ 01:

ຮ່າງບົດລາຍງານ ກຸ່ມວັດກາລາດຕະເວນ

1. ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ:

- ຊື່ບ້ານ:.....; ເມືອງ:.....ແຂວງ:.....

- ວັນທີ, ເດືອນ, ປີ ລາຍງານ:...../...../.....

- ຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມລາດຕະເວນມີ:

(1) ທ້າວ/ນາງ:.....ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ:.....

(2) ທ້າວ/ນາງ:.....ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ:.....

(3) ທ້າວ/ນາງ:.....ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ:.....

2. ບັນຫາທີ່ພົບເຫັນ:

.....
.....
.....

3. ການແກ້ໄຂບັນຫາເບື້ອງຕົ້ນ:

.....
.....
.....

4. ຂໍ້ສະເໜີດໍານາຍບ້ານ ແລະ ຂຶ້ນເທິງມີຫຍັງແດ່:

.....
.....
.....

ທີ່.....ວັນທີ...../...../.....

ເຊັນຫົວໜ້າກຸ່ມລາດຕະເວນ

ເຊັນຜູ້ລາຍງານ

ເຊັນ ຍິ່ງຍິນນາຍບ້ານ

ເອກະສານອ້າງອີງ

ກົມປ່າໄມ້. 2019. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ (ສະບັບປັບປຸງ).

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ, 2007. ຜະລິດພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ 100 ຊະນິດ ໃນ ສປປ ລາວ

ສູນທອນເກດພັນ. 1994. ບົດລາຍງານສະພາບໄມ້ປ່ອງໃນ ສປປ ລາວ.

ສິງກອນ ໄຊຍະລາດ. 2020. ຜົນການສໍາຫຼວດໄມ້ປ່ອງ ໃນ 8 ແຂວງພາກເໜືອຂອງລາວ ແລະ ຊະນິດໄມ້ປ່ອງໃນ ສປປ ລາວ.

<https://www.bambooinfo.in/species/bamboos-of-world.asp>

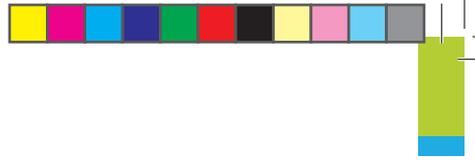
Dransfield S. 1980. Bamboo taxonomy in the Indo-Malesian region. Bamboo Research in Asia: Proceedings of a workshop held in Singapore, 28-30 May 1980. IDRC, Ottawa, ON, CA.

Dransfield S. 1998. Report on fieldwork collecting bamboos in Thailand October-November. Thai For Bull (Bot) 26: 35-39.

Newman, M., Ketphanh, S., Svengsuksa, B., Thomas, P., Sengdala, K., Lamxay, V. & Armstrong, K. 2007. A checklist of the vascular plants of Lao PDR: 1-394. Royal Botanic Gardens, Edinburgh.

Yuming, Y.; Kanglin, W.; Shengji, P. and Jiming, H. (2004). Bamboo diversity and traditional uses in Yunnan China, Mountain resources and develop, 24(2): 157-165.

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ

ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້

ໂຄງການກະສິກໍາເພື່ອໂພຊະນາການ ໄລຍະ II

ບ້ານ ໜອງວຽງຄໍາ, ເມືອງໄຊທານີ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປລາວ

ໂທ: (+85621) 770094

ແຟັກ: (+85621) 770047

ອີເມວ: bounchanh.mekaloun@gmail.com

ໂທ:(+85620) 23 454 568

ຕໍ່ ປ.ນ 7170, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປລາວ